

Credința la români

Credința în lume

Orientări de credință

Note de pelerinaj: Este vremea să ne agățăm de Cer! **6**

Interviu: ÎPS Ambrozie, Episcopul Giurgiului, infectat cu COVID-19 **12**

Dor de rost: Prin talentul său, Grigore Leșe unește cerul cu pământul **22**

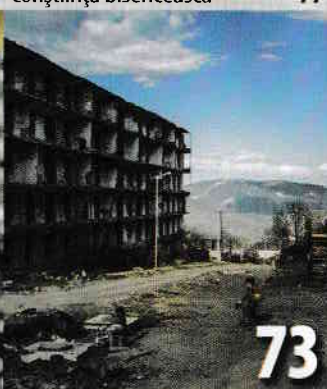
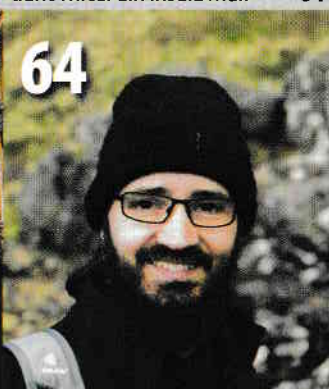
Historia christiana: Pelerinaje în primele veacuri creștine: Abu Mena, Orașul Sfântului Mina **54**

Stop-cadru: La Izvorătorul de mir **62**

Meridianele credinței: Interviu cu părintele Serafim Aldea, duhovnicul din Insula Mull **64**

Interviu: De vorbă cu omul politic și scriitorul Varujan Vosganian despre tragedia armenescă **73**

Amintiri esențiale: O înaltă conștiință bisericească **77**

Director

Răzvan BUCUROIU
razvan.bucuroiu@lumeacredintei.com

Secretar General de Redacție
Larisa BARBU

Echipa redacțională
Răzvan CODRESCU
Gheorghita CIOCIOI
Mariana BORLOVEANU
George CRASNEAN
Dan CIACHIR

Consultant editorial

Pr. Prof. Dr. Vasile GORDON

Fotografii

Răzvan BUCUROIU
George CRASNEAN

Layout & DTP
DTP Layout Solutions
www.dtp-sol.ro

Corectură
Valeriu VATEL

Distribuție directă

Mariana Hanganu
0724 585 386
mariana.hanganu@lumeacredintei.com

Tel./Fax: 031.422.84.23

ISSN 1583-8684

Editor Lumea Credinței SRL

Tipar Coprint

Adresa de corespondență: Str. Traian nr. 155, cod postal 024042, sector 2, București, tel. 031 422 84 23

Pelerinaje – școală duhovnicească reală

Răzvan BUCUROIU

Ce sunt pelerinajele în Răsăritul creștin? Sunt cofraje comunitare, sunt țesături sociale, sunt școli duhovnicești. Sunt momente economice. Dar, mai presus de orice, sunt momentele „de glorie” ale sfinților îndrăgiți de popor, care își revarsă bine-facerile în tot locul, peste tot omul, ziua în amiaza mare. Totul e pe față, nimic într-ascuns.

Școala unui pelerinaj este foarte complexă, ea aduce cu sine maturitate în credință, seriozitate și hotărâre, jertfelnicie și dărnicie. Un pelerin adevărat nu se întoarce niciodată așa cum a plecat, ci mereu agonisește ceva nou. Bunăoară, o întâmplare de pe drum, o lucrare minunată văzută cu ochii lui, o poveste spusă de cineva în așteptarea rândului la închinare, o întâlnire esențială, o dumirire... Sau orice altceva care îi poate ridica la putere viața duhovnicească sau consolida credința. Așadar, beneficiile sunt multe, posibilitățile nelimitate și harul nespus de bogat.

A întrerupe cumva acest flux de energie umană pusă în slujba lui Dumnezeu, acest fuier de rugăciune care cuprinde mari mase de oameni, această disponibilitate de jertfă bineplăcută Domnului și oamenilor nu poate fi un lucru bun, care să nu lase urme în devenirea noastră spirituală. Și care să nu dezechilibreze balanța fină dintre bine și rău, dintre lumină și întuneric, dintre sănătate și boală, dintre speranță și tristețe...

Anul acesta nu s-a putut, dar la anul vom fi prezenți în număr foarte mare!

Este vremea să ne agățăm de Cer!

respect pentru oameni și cărți

E pandemie. E trist și doare. Dar calea spre cele sfinte este la fel ca întotdeauna, sigură și statornică, iar pentru noi, creștinii e timpul să ne agățăm de Cer, purtând tristețea clipei, dar și bucuria de a ne ști ocrotiți de toate Puterile Cerești. De sărbătoarea Cuvioasei Parascheva am fost la Iași, în vârf de pandemie și ispite lumești cum nu mi-a fost dat să văd niciodată. Deși Iașul părea încrămățat, credincioșii emanau o prezență spirituală de nedescris. Bucuriile și tristețile clipei se îngemănau într-un mod ciudat, pentru ca în final să-ți simți aproapele lipit ființial de creștinul din tine.

Am ajuns la Iași cu două zile înaintea prăznuirii Cuvioasei noastre Maici Parascheva. Era o dimineață blândă, la vremea ivirii zorilor, iar bucuria de a fi ajuns acasă la sfânta mă învăluia într-un duh de pace. Cum să nu te bucuri când ajungi pe pământul moldav

al sfinților, când respiri aerul proaspăt din dulcele târg al Iașilor, când auzi clopotele chemând la rugăciune?! Așa avea să înceapă prima mea zi în aceste locuri ale sfințeniei ancestrale. Aproape că uitasem de pandemie, dar ajungând în fața Catedralei Mitropolitane, imaginea acelor

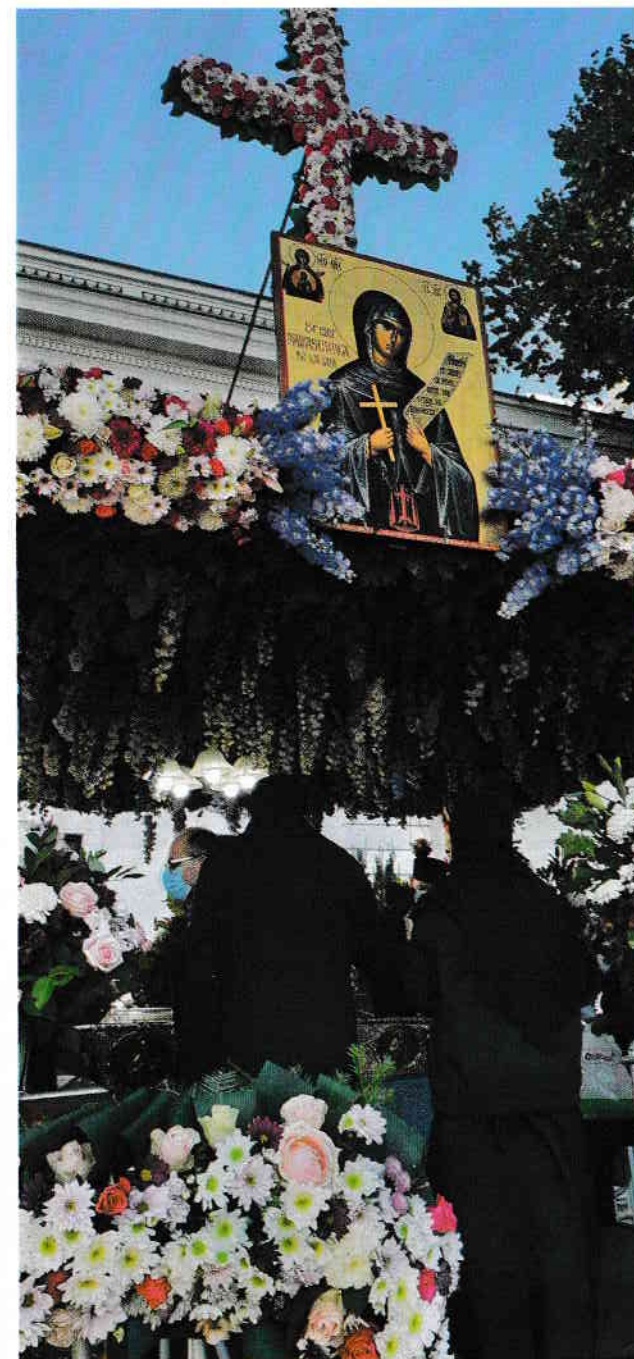
oameni simetric distanțați, cu măștile acoperindu-le aproape întreaga față, m-a făcut să simt un fior.

Nu mai erau cozile acelea interminabile, cu oameni mulți și veseli, cu forfotă și cântări. Nu. Acum aveam în față niște oameni tăcuți, cu privirile pierdute și fața

brădată de infinite semne de întrebare. Inițial am gândit că aceștia toți așteaptă în rugăciune întâlnirea cu sfânta. La scurt timp aveam să înțeleg că doar cei care aveau buletin de Iași aveau acces în catedrală. Asta se traduce cumva ca o fractură în osatura spirituală a acestui popor creștin. Bucuria celor care se închinau la sfintele moaște și suferința celor care își plâneau durerea, cu mâinile încheștate pe grilajul de fier care împrejmuia catedrala, toate acestea se conturau într-un contrast tulburător.

Pelerinaj cu... dezinfectant și tămâie

Credincioșii care stăteau cuminți la rând (nu mai mult de un sfert de oră)

erau mult mai tăcuți decât în anii trecuți. Privirile pierdute, abia întrezărite deasupra măștilor de protecție, erau semnul elocvent al nedumeririi celor mulți, iar lumânările abia ce se zăreau în mâinile înmănușate. Arareori se mai simte un miros suav de tămâie, pentru ca imediat să se întrepătrundă cu mirosul strident al dezinfectantului de-acum omniprezent. În stânga și în dreapta rândului format în curtea catedralei, o mare de trandafiri dă semne de toamnă blândă și abia reușești să înțelegi ce sentimente sunt prioritare într-o astfel de atmosferă.

Am încercat să schimb câteva vorbe cu credincioșii abătuți și extrem de îngândurați. Dar ce să-i mai întrebi pe bieții oamenii când semenii lor sufereau neputincioși, dincolo de grilajul de fier? Până mai ieri, toată lumea se pregătea cu bucurie pentru Praznicul Cuvioasei Parascheva, pentru

**„Înțelepțește a disprețuit dobândirea
dezmiertării cea răvnițoare de cele pământești,
s-a ridicat, încă trăind în viața aceasta,
către lăcașurile cele dumnezeiești și a lăsat
credincioșilor trupul său, adică moaștele
sale cele sfinte, ca un izvor de tămăduiri”.**

ca astăzi, acum, să fim total dezorientați și confuși. Așa cum bine spunea părintele Constantin Sturzu, Consilier al Sectorului comunicare și relații publice al Arhiepiscopiei Iașilor și Purtător de cuvânt al Mitropoliei Moldovei și Bucovinei:

„Suntem extrem de vulnerabili. Condiția noastră pe acest pământ este atât de fragilă încât atârână ca de un fir de păr. Cât de caraghioși suntem când ne facem planuri, când ne bazăm pe calcule și lucruri omeneste, materiale! Când absolutizăm

pe cele relative. Dar dacă pământul ne fuge de sub picioare este doar pentru a ne încredința că e momentul să ne agățăm de Cer!”.

**„Dumnezeu nu intră
niciodată
în autoizolare”**

Până la urmă, părintele Constantin Sturzu a fost, de departe, persoana cea mai expusă din tot ceea ce s-a derulat de-a lungul zilelor de pelerinaj. În timp ce

Libris
 ÎPS Ambrozie, Episcopul Giurgiului, infectat cu COVID-19

Respect pentru oameni și cărți

Despre lupta cu noul coronavirus

Preasfinția Voastră, am aflat post factum, cu surprindere și îngrijorare, că ați fost infectat cu COVID-19. Nu ați spus nimănui nimic, nu ați expus pe nimeni (nici epidemiologic, nici emoțional), ci ați ales să vă internați la „Matei Balș” într-o cvasi-anonimitate stranie pentru un om

cu poziția dumneavoastră socială. De ce atâta discreție?

În primul rând, de la debutul discuției noastre, aș vrea să Vă mulțumesc pentru posibilitatea pe care mi-ați oferit-o de a Vă împărtăși câteva din trăirile mele, pe care

le-am experimentat în timpul petrecut la Spitalul de Boli Infecțioase „Prof. Matei Balș”. Sunt convins că printre cititorii acestor rânduri se vor număra și persoane care au trecut prin calvarul acestui virus și, cu siguranță, se vor regăsi în descrierile pe care le voi face. Aș vrea din capul locului să știți faptul că, din momentul în care am aflat rezultatul testului, am avut intenția de a rămâne acasă, cu dorința de a mă trata singur, pentru a nu ocupa un loc într-un spital de profil, care i-ar fi fost necesar vreunui semen aflat în stare mai gravă decât a mea. Din păcate, starea de sănătate s-a deteriorat foarte repede, încât ajunsesem să am o mare insuficiență respiratorie, ceea ce m-a determinat să merg la Institutul Național de Boli Infecțioase „Prof. Matei Balș”, fără să spun nimănui, însă având nădejde la Bunul Dumnezeu și la Maica Domnului.

Care este atmosfera din spital? Lumea care suferă de COVID-19 și a trecut prin spitalele României descrie o atmosferă sumbră, apăsătoare. În plus, reguli draconice legate de comunicarea cu exteriorul, spre exemplu.

În cele trei săptămâni de internare, am descoperit în tot personalul medical – medici, asistenți medicali, brancardieri, medici pe ambulanță și la toți cei implicați direct în lupta aceasta – o lucrare de

o complexitate extraordinară în a alina și a mângâia, jertfindu-se pe ei, pentru ca oamenii ajunși pe patul de spital să nu mai suferă. Am conștientizat mai mult decât oricând faptul că în actul medical se descoperă legătura profundă dintre credința mărturisitoare a medicului și lucrarea sa tau-maturgică. Am văzut în fiecare medic conștiința deplină a prezenței lui Dumnezeu în actul medical, înțelegând, totodată, că îngrijirea bolnavului nu este doar o meserie, ci este, de fapt, o misiune transformată în datorie morală, ca manifestare a dragostei față de aproapele. Nimeni din echipa medicală nu știa cine sunt, de aceea pot da mărturie despre profesionalismul și jertfelnicia întregului corp medical. Nu vă puteți imagina greutatea prin care trec acești oameni care sunt nevoiți să-și îngrijească semenii respectând, totodată, un protocol extrem de complex. Medicii, asistentele și infirmierele care au grijă de pacienții infectați cu coronavirus trebuie să poarte peste 8 ore un echipament special pentru a se proteja și pentru a nu se infecta cu coronavirus și a-l transmite mai departe.

Din păcate, nu toate spitalele din România putem spune că sunt dotate cu echipamente medicale de ultimă generație, așa cum este situația la „Matei Balș”. Pandemia de coronavirus a produs schimbări majore în spitalele din România. Săli de operații au devenit depozite, unii medici au trecut de la chirurgie la

Instantaneu surprins în timpul internării

tratarea unei boli infecțioase foarte noi și foarte grave, în timp ce pacienții care suferă de alte afecțiuni așteaptă cu disperare să meargă la spital pentru a beneficia de îngrijire și tratament.

Cum ați dus, sufletește, perioada internării? Dar fizic? Vă puteați ruga?

Sentimentul cel mai prezent este de singurătate și de disperare. Bolnavii de coronavirus beneficiază de un tratament aparte atunci când vine vorba de interacțiunea cu ceilalți. Durerea cea mai mare pe care o simțiți este aceea de nu putea fi vizitat de nimeni, de a nu putea împărtăși suferința prin care treci. Timpul are altă dimensiune, trecerea lui nu mai are linia-ritate, devine din ce în ce mai comprimat, iar mintea tinde să piardă nădejdea că vindecarea este aproape. Pe patul de spital, printre aparatele care-mi monitorizau continuu semnele vitale, am redescoperit, cu ajutorul Psalmilor, răbdarea în suferință și nădejdea ca virtute teologică.

Ei bine, pot mărturisi astăzi faptul că răbdarea, mai ales răbdarea în boală, este posibilă. Mai mult decât atât, este necesară. Rezistând, nu disperăm și nu cădem în deznădejde. Când răbdarea aceasta este însoțită și de rugăciune, atunci o astfel de nevoită nu poate rămâne fără rezultat. Călăuză bună a răbdării este rugăciunea. Fără ea, răbdarea devine încrâncenare, iar nădejdea devine resemnare. Nu este întâmplător că Sfântul Apostol Pavel îi învață pe creștinii din Tesalonic să se roage neîncetat (*I Tesaloniceni* 5, 17). Deși simțeam că trupul cedează din ce în ce mai mult în fiecare zi, cu toate acestea, încercam să sporesc rugăciunea și mă luptam ca mintea să fie în cer. I-am simțit aproape pe Maica Domnului și pe Sfinții lui Dumnezeu, înaintea cărora nu am încetat să-mi înalț rugăciunile mele.

Ați asistat și la drame umane?

Da, este adevărat, în timpul petrecut la spital am fost